

Wielkie porządki dzięki Bazie Danych Odpadowych

Rozmowa z dr inż. Krystianem Szczepańskim - Dyrektorem Instytutu Ochrony Środowiska-Państwowego Instytutu Badawczego, który we współpracy z Ministerstwem Środowiska przygotowuje Bazę Danych o Odpadach

FOT. DARIUSZ IWANSKI

z obowiązku prowadzenia ewidencji. Jeśli natomiast w ciągu roku przekroczymy wartości określone w stosownym rozporządzeniu, wtedy automatycznie jesteśmy zobowiązani do rejestracji.

Czy istnieje możliwość uniknięcia obowiązku rejestracji w BDO jako wytwórca odpadów?

Obowiązek rejestracji nie dotyczy firm, które zlecają wykonanie usługi innemu podmiotowi, gdyż w wyniku zleconej usługi nie są wytwórcą odpadów. Na przykład, jeśli w biurze są wymieniane świetlówki, czy naprawiana jest kserokopiarka, a usługi te wykonywane są przez inną firmę w ramach umowy, to zgodnie z ustawą o odpadach wytwórcą odpadów powstałych w wyniku świadczenia danej usługi będzie podmiot, który świadczy tą usługę, chyba że umowa stanowi inaczej. W związku z tym warto zwracać uwagę na zapisy w umowie, dzięki którym można zastrzec, że to właśnie firma świadcząca usługę odpowiada za odpady. W takim przypadku taka firma prowadząca działalność biurową nie musi się rejestrować w BDO, jeśli oczywiście nie wytwarza innego typu odpadów.

W jaki sposób można dokonać rejestracji?

Obecnie rejestracji dokonuje się poprzez wypełnienie papierowego wniosku dostępnego na stronie www.bdo.mos.gov.pl lub na stronach poszczególnych urzędów marszałkowskich. Wypełniony wniosek składa się w urzędzie marszałkowskim właściwym dla siedziby firmy lub miejsca zamieszkania. Jednorazowa opłata związana z rejestracją dla mikro przedsiębiorców wynosi 100 zł, a dla pozostałych 300 zł.

Co z podmiotami, które nie dokonają rejestracji?

Ich funkcjonowanie może być ograniczone, ponieważ od 1 stycznia 2020 roku, jeżeli podmiot wytworzy odpady i nie będzie zarejestrowany, nie będzie mógł przekazać tych odpadów np. odbierającemu, ponieważ nie będzie miał możliwości wystawienia karty przekazania odpadów, jak również odbierający nie będzie ich mógł bez wystawionej karty odebrać. W związku z powyższym mogą powstać ograniczenia w prowadzeniu działalności. Dlatego tak ważne jest, aby się zarejestrować do końca tego roku.

Jeżeli chodzi o samą rejestrację, jak długo trwa ten proces?

Po złożeniu wniosku do urzędu marszałkowskiego, organ ma 30 dni na zarejestrowanie podmiotu w BDO. Podmioty, które posiadają decyzję w zakresie gospodarki odpadami powinny zostać wpisane do BDO przez właściwy urząd marszałkowski. Natomiast od 1 stycznia 2020 roku wniosek będzie można wypełnić elektronicznie i tą samą drogą przesać go do odpowiedniego urzędu. Również w tym przypadku urząd będzie miał 30 dni na rozpatrzenie wniosku i nadanie numeru rejestrowego.

Czy zakładając firmę po 1 stycznia 2020 roku, automatycznie trafi się do rejestru?

Nie, ponieważ zależy to od prowadzonej działalności. Każdy przedsiębiorca przed rozpoczęciem działalności związanej z wprowadzaniem produktów, produktów w opakowaniach oraz gospodarujący odpadami, będzie musiał się zarejestrować i tym samym uzyskać wpis do rejestru. Pamiętajmy, że nie wszystkie rodzaje działalności kwalifikują się do tego, żeby się rejestrować w BDO.

Lepiej nie zwlekać z rejestracją?

Koniec roku zapewne spowoduje spiętrzenie wniosków o wpis do rejestru. W związku z tym mogą pojawić się pewne opóźnienia. Dlatego zachęcamy do tego, aby nie czekać na ostatnią chwilę. Obecnie w bazie jest zarejestrowanych ponad 140 tys. podmiotów. Oczywiście cały czas to się zmienia, ponieważ wnioski spływają i są rejestrowane. Im wcześniej dokonamy rejestracji tym lepiej, gdyż zapewni to przedsiębiorcę bezpieczeństwo i ciągłość funkcjonowania.

Ile podmiotów powinno się zarejestrować? Posiadają państwo jakieś szacunki?

Ze wstępnych szacunków wykonywanych przez ministerstwo wynika, że powinno zostać złożonych około 350 tys. wniosków, jednak najprawdopodobniej liczba ta będzie większa. My od strony technicznej planujemy budowę systemu BDO na ponad 1 milion użytkowników, ponieważ jeden podmiot może mieć wielu użytkowników, np. sieć sklepów.

Jakie informacje znajdują się w bazie?

W samej bazie będziemy przechowywać podstawowe informacje związane z rejestracją, czyli miejscem prowadzenia działalności. Znajdować się również będą informacje o ilości wytwarzanych odpadów, gdzie oraz komu będą one przekazywane. Dzięki temu zostanie zapewniona ścieżka monitorowania przekazywanych odpadów, od wytwórców odpadów poprzez firmy transportujące, a kończąc na firmach przetwarzających odpady. Polegać to będzie na tym, że podmiot, który będzie chciał przekazać odpady będzie musiał przed ich przekazaniem wystawić Kartę Przekazania Odpadów/Kartę Przekazania Odpadów Komunalnych (KPO/KPOK) - elektronicznie w BDO. Taka karta po zatwierdzeniu będzie już cały czas widoczna w systemie. Zawarte będą w niej między innymi informacje o rodzaju i ilości przewożonych odpadów, planowanej dacie i godzinie transportu oraz o miejscu, do którego należy dostarczyć odpady. Podmiot transportujący podczas przewożenia odpadów będzie musiał posiadać wygenerowane potwierdzenie karty przekazania odpadów. Natomiast podmiot przejmujący odpady będzie zobowiązany potwierdzić przejęcie tych odpadów. W końcowym etapie

BDO to system informatyczny – baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami w naszym kraju

podmiot transportujący będzie musiał jeszcze potwierdzić dostarczenie odpadów do miejsca wyznaczonego w KPO.

Mamy tu więc dokładne informacje na temat tego, kto wytworzył, ile wytworzył, gdzie przekazał oraz jak zostało to przetworzone. Znajdą się tutaj także informacje bardziej szczegółowe, dotyczące np. środka transportu, ponieważ Inspekcja Transportu Drogowego będzie mogła skontrolować, czy dany transport faktycznie przewozi odpady, czy posiada wygenerowane potwierdzenie wystawienia karty przekazania odpadów i wreszcie czy zgadza się ich ilość. Będziemy mieli pełną wiedzę na temat tego, co dzieje się z odpadami w naszym kraju.

Dane w bazie trzeba aktualizować?

Tak, ponieważ dany podmiot mógł zmienić profil działalności, czy otworzyć nowe miejsce prowadzenia działalności, w którym wytwarza lub przetwarza odpady. Oczywiście na bieżąco będzie musiał prowadzić ewidencje odpadów, a więc wprowadzać dane związane z wytwarzaniem lub przetwarzaniem odpadów, czy wystawiać karty przekazania odpadów. W niektórych przedsiębiorstwach, jak kopalnie czy firmy energetyczne, tych kart może być nawet kilkaset dziennie.

Jeżeli chodzi o aktualizację danych, czy trzeba posiadać dodatkowe oprogramowanie?

Nie, wszystko będzie się odbywać za pośrednictwem strony internetowej. Podmiot posiadający dostęp do konta w BDO będzie mógł dokonywać zmian składając wniosek aktualizacyjny. Przewidujemy także udostępnienie API umożliwiające integrację z wewnętrznymi systemami, użytkowymi przez przedsiębiorstwa, służącymi do zarządzania gospodarką odpadami.

Będą prowadzone kontrole?

To się wiąże z całą inspekcją ochrony środowiska, czyli Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska, poprzez swoich wojewódzkich inspektorów, będzie mógł prowadzić w tym zakresie kontrole i sprawdzić rzetelność i prawdziwość wprowadzonych danych. Jednostka kontrolująca w rzeczywistości be-

dzie mogła wcześniej zaplanować kontrolę przed wyjazdem transportu u przekazującego odpad, w trakcie transportu lub u podmiotu przejmującego odpad. Organy będą miały wiedzę, czy transport faktycznie się odbył, co znajdowało się w danym aucie, czy auto było odpowiednio zabezpieczone itp.

Kto będzie zarządzał systemem?

Na tą chwilę my, jako Instytut Ochrony Środowiska wytwarzamy system i odpowiadamy za jego wdrożenie. Natomiast kwestia prowadzenia i utrzymania systemu obecnie pozostaje w kompetencji Ministra Środowiska, który zgodnie z ustawą może powierzyć te zadania jednostkom podległym lub nadzorowanym.

System ma pomóc w walce z rozprzestrzenianą się w sektorze gospodarki odpadami szarą strefą. W jaki sposób?

W pewnym stopniu BDO będzie narzędziem przeciwdziałającym szarej strefie. Przede wszystkim nastąpi to dzięki wdrożeniu elektronicznego modułu ewidencji odpadów. Każdy transport odpadów oraz ich wytwórca jest zobowiązany do wprowadzenia danych do BDO. Operacje przeprowadzane w module ewidencji będą odbywać się „na bieżąco”. Mamy podgląd na całą ścieżkę przekazywania odpadów poszczególnym podmiotom. Ponadto w każdym momencie możemy się dowiedzieć, co jest transportowane i w jakiej ilości. To nie jest jedyne rozwiązanie, które ma uszczelnić cały system i ograniczyć szarą strefę, ale na pewno będzie pomocnym narzędziem, służącym inspekcji środowiska, organom ścigania i administracji publicznej. Jest to jeden z elementów walki z szarą strefą.

Co zyskają przedsiębiorcy?

Rejestr podmiotów w BDO jest ogólnie dostępny. Przedsiębiorcy otrzymują numer rejestrowy, dzięki któremu każdy może sprawdzić, w jakim zakresie dany podmiot prowadzi działalność dotyczącą gospodarki odpadami oraz jakie posiada decyzje związane z gospodarką odpadami - to szczególnie istotne, gdy np. chcemy sprawdzić nowego kontrahenta. Tak jak już wspominałem jest to jedno z narzędzi do walki z szarą strefą, więc i narzędzie do egzekwowania prawa i ograniczania praktyk nieuczciwej konkurencji. Uruchomienie od 1 stycznia 2020 roku systemu BDO pozwoli przedsiębiorcom odejść od papierowej formy prowadzenia ewidencji odpadów i sprawozdawczości na formę elektroniczną. Dodatkową zaletą tego systemu jest dostęp do danych z wszystkich miejsc, zlokalizowanych w całym kraju, gdzie podmiot wytwarza odpady, co znacznie ułatwi i zmniejszy koszty prowadzenia działalności.